

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Departementaal-vertrouwelijk
Duiding Maatschappelijke impact
COVID-19 (nr.21)

Maandag 15 februari 2021
Geactualiseerd tot maandag 15 februari 9.00 uur

Kerneenheid
Analyse

Duiding

- De openbare ordeverstoringen van eind januari ten spijt, zijn de fysieke uitingen van maatschappelijk ongenoegen voorsnog weer bedaald. De situatie lijkt op afgelopen najaar, met een beperkte maar vasthoudende aanwezigheid van actievoerders. Bij de juiste gelegenheid of warmere weersverwachtingen kan dit echter weer oplaaieren. Vormen van actievoeren vanuit huis kunnen ook intimiderend, bedreigend en mogelijk disruptief zijn, zoals intimiderende berichten van complotdenkers richting ziekenhuizen of het grootschalig aanschrijven van media, scholen en medici.
- De gekozen actiemethoden en doelwitten van actievoerders zijn veelal ad hoc en reactief. Het is daarom voorstelbaar dat de Duitse berichten over het door de Duitse autoriteiten bewust aanwakkeren van angst voor corona ook hier gaan doorklinken.
- Over het algemeen blijft er draagvlak voor het overheidsbeleid en worden de maatregelen door de meerderheid van de bevolking zo goed en zo kwaad als het gaat nageleefd. De gelatenheid waarmee door vele een online carnaval werd geaccepteerd is tekenend. Ook de grote schaatsdrukte dit weekend kon door de autoriteiten in goede banen worden geleid.
- Actuele ontwikkelingen leiden soms echter tot stevige kritiek en mogelijk draagvlakverlies. Problemen met de heropening van onderwijs en de langzame vaccinatiecampagne, nieuwe zorgen over privacy bij coronatesten en een gebrek aan perspectief kunnen hieraan bijdragen. Draagvlakverlies kan ook optreden bij het verlengen van de coronamaatregelen terwijl de cijfers blijven dalen, het urgentiebesef afneemt en de besmettelijkere varianten (nog) niet tastbaar zijn.

Situatiebeeld

Draagvlak voor de maatregelen

- Het kabinet, burgemeesters en ijsverenigingen riepen op dit weekend zo min mogelijk mensen te ontmoeten en reisbewegingen te beperken, maar het ultieme schaatsweer maakte het voor velen lastig de verleiding te weerstaan om er toch op uit te trekken. Grote aantallen verkeersregelaars en toezichthouders werden ingezet, wegen werden afgezet, soms hele dorpen afgesloten voor autoverkeer om de grote toeloop in goede banen te leiden. Boetes zijn uitgedeeld onder andere voor fout parkeren of te veel gezelligheid met drank en muziek. Schaatsongelukken zorgden voor extra drukte bij ziekenhuizen en huisartsenposten. Maar er was vooral veel ijspret. Corona of niet, dit laten we ons niet ontnemen", was overal te horen.
- In veel gemeenten werd carnaval dit jaar online of heel kleinschalig door individuen gevierd. In sommige steden trokken ook carnavalsvierders de straat op. De politie heeft op verschillende plekken in Nederland carnavalsbijeenkomsten beëindigd (onder andere in Breda, Tilburg, Kloosterzande en Maastricht). Een alternatieve carnavalsoptocht in het Overijsselse Geesteren is gisteren gestaakt nadat de burgemeester een noodbevel had uitgevaardigd. Ook in Groesbeek was er een illegale optocht.
- Het Duitse ministerie van Binnenlandse Zaken heeft begin vorig jaar samen met verschillende wetenschappers ideeën geïnventariseerd om de angst voor corona te vergroten, om zo begrip voor ingrijpende coronamaatregelen te kweken. Dat meldt de krant *Die Welt* op basis van een WOB-verzoek verkregen e-mailwisseling tussen betrokken wetenschappers en politici. Naar aanleiding van de Duitse berichtgeving zijn in Nederland al Kamervragen gesteld naar eventuele technieken van de Nederlandse overheid om het draagvlak voor de coronamaatregelen onder de bevolking te beïnvloeden.
- Volgens kenniscentrum Pharos schiet de overheid nog altijd zwaar tekort in het goed informeren van de bevolking over COVID. Een derde van de Nederlanders wordt niet bereikt met de informatie en voor veel mensen die wel worden bereikt is de informatie te complex. Dit kan leiden tot een lagere vaccinatiebereidheid onder kwetsbaarder bevolkingsgroepen. Sinds afgelopen zomer, toen ook al bleek dat die communicatie te wensen overliet, is er volgens Pharos nauwelijks iets verbeterd.
- Er zijn verschillende oproepen om aandacht voor de sociale en mentale gevolgen van de coronapandemie voor jongeren. Na de oproep om jongeren als eerste weer meer vrijheden te geven van een groep wetenschappers en bestuurders, waaronder burgemeester Halsema van Amsterdam, volgt een open brief van schoolleiders van Amsterdamse en Rotterdamse middelbare scholen. Zij pleiten voor snelle heropening van de scholen en vragen de ruimte en het vertrouwen om dat zelf op een veilige manier te regelen. De oplossingen die tot nu toe zijn bedacht noemen ze schijnoplossingen. De positie van jongeren komt ook aan de orde in het Veiligheidsberaad van vandaag.
- Vrijwel alle basisscholen zijn weer open voor fysiek onderwijs, maar ze worstelen met de coronavoorschriften. Vooral het dringende advies om in vaste, kleinere groepjes te werken vinden schoolleiders lastig uitvoerbaar, blijkt uit een peiling van de Algemene Vereniging van Schoolleiders (AVS). Ook blijkt dat op amper de helft van de scholen leerlingen van groep 7 en 8 mondkapjes dragen. Bij twee derde van de scholen doen de leraren dat wel, bij de rest niet.

- De trage vaccinatie tegen het coronavirus kost Nederland veel geld, stelt kredietverzekeraar Euler Hermes op basis van eigen onderzoek. Niet alleen duurt de crisis daardoor langer, maar als andere landen eerder uit de crisis komen gaan grote investeringen sneller daarheen. Elke week vertraging ten opzichte van andere landen die verder zijn met vaccineren zou Nederland 900 miljoen euro kosten. De kosten van de economische vertraging zijn vier keer hoger dan de kosten van het vaccinatieprogramma.
- Het naar voren halen van de groep gezonde 60-65-jarigen in de vaccinatiestrategie heeft tot gevolg dat mensen met een kwetsbare gezondheid naar achteren schuiven. Deze groep die zichzelf veelal al een jaar isoleert lijkt te worden vergeten omdat ze geen belasting vormen voor het ziekenhuis.
- Uit onderzoek van RTL Nieuws blijkt dat zeker negen grote zorgorganisaties in Zuid-Holland vorige maand alle verpleeghuismedewerkers hebben uitgenodigd voor een vaccinatie. Het ging hier om bewust beleid, hoewel volgens de afspraken alleen de zorgverleners die direct contact hebben met bewoners recht hebben op voorrang bij vaccinatie. Minister de Jonge heeft het in een reactie over voordringen.
- Ook begint dit weekend de voorjaarsvakantie in regio Zuid. Er wordt enige drukte verwacht door mensen die in eigen land op vakantie gaan. Nederlanders die richting België gaan kunnen een bekeuring verwachten en worden teruggestuurd.
- Turkije heeft sinds de uitbraak van de coronapandemie minstens vier patiënten uit Nederland opgehaald. Het gaat om Turken die volgens de Turkse regering niet de 'benodigde en specifieke zorg' konden vinden in het land waar ze wonen.

Maatschappelijk ongenoegen

- Er zijn de afgelopen dagen op sociale media wederom meerdere demonstraties aangekondigd. Uit berichten op sociale media blijkt dat enkele demonstraties op last van lokale autoriteiten op voorhand zijn verboden. Ook is voor zaterdag en zondag een protestactie aangekondigd waarbij activisten bloemen willen leggen bij de ambtswoning van burgemeester Halsema in Amsterdam. Hiermee willen ze protesteren tegen het optreden van de politie tijdens demonstraties op het Museumplein.
- Actiegroep Nederland in Opstand heeft via sociale media aangekondigde om op 25 februari een bezoek te brengen aan burgemeesters; paradoxaal genoeg schrijft de actiegroep op sociale media dat het bij de Veiligheidsregio Utrecht wil protesteren tegen de inperking van het grondrecht om te demonstreren. Er zijn tot op heden enkele tientallen online aanmeldingen.
- ████████ deed op 11 februari via sociale media videoverslag van een rechtszaak van Viruswaarheid tegen de Nederlandse staat. De inzet van het kort geding was de avondklok. ████████ vertelt in de video dat er 5.1.2e diezelfde dag nog twee andere rechtszaken zijn behandeld. In het verleden spande de actiegroep meerdere kort gedingen aan, onder meer over de rechtmatigheid van de coronamaatregelen, een tijdelijke mondkapjesplicht, het gebruik van de PCR-test en de overheidscommunicatie over COVID-19. In het weekend zijn op YouTube twee video's gepubliceerd van het kort geding.
- Tegenstanders van de coronamaatregelen delen via Telegram oproepen om het Jeugdjournaal te mailen. Op Telegram wordt een voorbeeldbrief gedeeld waarin protest wordt aangetekend tegen een uitgezonden item over kinderen in Oostenrijk die getest werden op het coronavirus. Virusactivisten betichten het programma van stemmingmakerij. In de afgelopen weken zijn voorbeeldbrieven gebruikt voor het aanschrijven van huisartsen en scholen.
- Zelfbenoemde 'wappie watchers' zijn op sociale media de actie 'tikkie gate' gestart. Hiermee doen zij onderzoek naar de inzamelingsacties van een aantal vooraanstaande virusactivisten. Een eerste onderzoek is gestart naar de voorman van Nederland in Opstand. Met de actie willen ze aantonen dat virusactivisten demonstraties organiseren voor eigen financieel gewin.
- Afgelopen weekend zijn er weer verschillende demonstraties georganiseerd. Deze verliepen grotendeels ordelijk. In de binnenstad van Utrecht werden niettemin een twintigtal demonstranten ingesloten en gearresteerd. Op sociale media zijn video's gedeeld van deze arrestatie. In Amsterdam werd op verschillende plaatsen in de binnenstad een Dance for Freedom party georganiseerd. Daarbij werd op muziek in de open lucht gedanst. De politie heeft op meerdere plekken ingegrepen waar te veel mensen bij elkaar kwamen.

Maatschappelijke ontwrichting

- Het ministerie van BZK maakt zich dermate zorgen over de beveiliging van coronatest.nl, de overheidswebsite voor testafspraken en uitslagen, dat overwogen wordt om de website af te sluiten van DigiD. Het is onbekend welke beveiligingsproblemen er precies spelen.
- OMT-leden zijn bezorgd over het effect van verkiezingen midden in een eventuele derde golf. Eerder sprak een klein deel van de burgermeesters vergelijkbare zorgen uit. Het kabinet is niet van plan de verkiezingen te verzetten. De Partij van de Dieren heeft een kort geding aangespannen over briefstemmen; de partij vindt dat de overheid discrimineert door alleen de 2,4 miljoen 70-plussers de kans te geven om per post te stemmen. De uitspraak van 19 februari kan grote gevolgen hebben voor de organisatie van de verkiezingen.